

CZEŚĆ II. INNE

PART II. OTHERS

WPŁYW FUNDUSZY UNIJNYCH NA KONKURENCYJNOŚĆ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Magda Wojdyła-Bednarczyk

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu

Streszczenie: Konkurencyjność województwa wielkopolskiego to zdolność przystosowania się tego regionu do zmieniających się wyzwań i zadań gospodarczych, społecznych i środowiskowych. To także tworzenie nowych warunków rozwoju, które pozwalają utrzymać lub wzmocnić pozycję regionu w układzie krajowym i międzynarodowym. Zadaniem pracy jest określenie, jaki wpływ na ten rozwój mają w województwie wielkopolskim środki Unii Europejskiej. Środki z tego źródła wykorzystuje się m.in. do wspierania polskiej myśli naukowej, dostępu do nowoczesnych technologii teleinformatycznych, a także skuteczniejszej ochrony środowiska naturalnego. Dzięki funduszom unijnym możemy mówić o rozwoju znaczącej liczby wielkopolskich firm i umacnianiu ich pozycji na rynkach międzynarodowych.

Słowa kluczowe: konkurencyjność regionu, pozycja konkurencyjna, województwo wielkopolskie, fundusze unijne.

Wstęp

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zmieniła się w zasadniczy sposób perspektywa rozwoju. Wraz z nią zmienił się docelowy horyzont niezbędnych zmian oraz osiągania celów. Wraz z integracją pojawiły się także nowe, możliwe do zastosowania instrumenty. Wpływ korzystania z funduszy unijnych można obserwować zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. W województwie wielkopolskim dobrze zainwestowane środki unijne korzystnie wpływają na dynamikę wzrostu produktu krajowego brutto (PKB), zwiększają konkurencyjność regionu, a także pomagają tworzyć nowe miejsca pracy. Ich dostępność umożliwiła zrealizowanie szeregu inwestycji w zakresie infrastruktury komunalnej czy transportowej. Wykorzystanie funduszy ma też wpływ na złagodzenie w regionie skutków światowego kryzysu finansowego i gospodarczego.

Celem niniejszego opracowania jest:

- przedstawienie wpływu środków unijnych na konkurencyjność gospodarki;
- przeprowadzenie syntetycznej analizy wykorzystania funduszy unijnych w Polsce w latach 2004-2006 oraz w latach 2007-2013;
- ukazanie korzyści wsparcia unijnego na pozycję konkurencyjną województwa wielkopolskiego.

Wpływ środków unijnych na konkurencyjność gospodarki

Celem prowadzonej polityki regionalnej jest wyrównanie różnic gospodarczych między regionami Unii Europejskiej i w efekcie ich mieszkańcami. Środki unijne są w taki sposób rozdzielane, by większość z nich trafiła do regionów znajdujących się w gorszej sytuacji społecznej i gospodarczej. Celem tej polityki jest bowiem przyspieszenie rozwoju regionów opóźnionych, a co za tym idzie wzrost konkurencyjności. Wraz z współfinansowaniem zapewnianym przez państwa członkowskie, fundusze unijne stanowią istotną część inwestycji publicznych w całej Europie. W wielu państwach członkowskich jest to ponad połowa wszystkich inwestycji publicznych.

Podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić jest Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015. Dokument ten jest podstawową przesłanką dla Narodowej Strategii Spójności, Krajowego Planu Strategicznego dla Obszarów Wiejskich i Strategii Rozwoju Rybołówstwa oraz wynikających z nich programów operacyjnych. W rozwoju regionalnym ważną rolę odgrywają Regionalne Programy Operacyjne (<http://www.mrr.gov.pl>)

Zdolność regionów do konkutowania i długotrwałego rozwoju zależy od posiadanych zasobów materialnych i niematerialnych. Kategoria zasobów determinujących rozwój gospodarczy oraz konkurencyjność Polski, a tym samym województwa wielkopolskiego obejmuje:

- **kapitał ludzki i społeczny** – charakteryzowany przez m.in.: strukturę wiekową populacji; wielkość i jakość zasobów pracy; dostosowanie kwalifikacji pracowników do zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców; współpracę i powiązania sieciowe między podmiotami lokalnymi i regionalnymi;
- **wiedzę i innowacyjność** – które stanowią podstawę gospodarki opartej na wiedzy oraz społeczeństwa informacyjnego;
- **kapitał trwały i finansowy** – opisywany przez jego poziom i strukturę; dostępność źródeł finansowania; bezpośrednie inwestycje zagraniczne;
- **zasoby materialne** – w postaci właściwego zagospodarowania i ładów przestrzennego w infrastrukturze techniczno-ekonomicznej i komunalnej, jak również w ochronie środowiska. (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego 2009, s. 23)

O konieczności zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki świadczy m.in. jej niska pozycja w rankingach najbardziej konkurencyjnych gospodarek świata. Jeden ze znanych rankingów Global Competitiveness Report mierzący średniookresowe perspektywy rozwoju gospodarczego, umieszcza Polskę na 41 miejscu wśród 139 krajów świata. Według tego rankingu na przestrzeni wielu lat pozycja Polski nie uległa poprawie. Uwzględnia on warunki makroekonomiczne kraju, jakość instytucji publicznych oraz zaawansowanie technologiczne.

Możliwość poprawy pozycji konkurencyjnej leży w sprawnym wykorzystywaniu funduszy unijnych. Fundusze unijne oddziałują w istotnym stopniu na wzrost gospodarczy, aktywność inwestycyjną i rynek pracy w Polsce. Dzięki nim następuje przyspieszenie wzrostu PKB, w efekcie czego zmniejsza się dystans dzielący Polskę od wysoko rozwiniętych gospodarek Unii Europejskiej. Fundusze te wywołują również zauważalny wzrost zatrudnienia i spadek bezrobocia. Wynika to nie tylko z wielkości środków do wykorzystania, lecz również z kumulacji efektów wdrażania kolejnych programów. Należy przy tym podkreślić, że największy wpływ polityki spójności na podstawowe wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego Polski jest oczekiwany w latach 2013-2015.

Rozwój Polski jest zróżnicowany regionalnie. Zróżnicowane tempo wzrostu regionów przyczynia się do dalszego pogłębienia międzyregionalnych dysproporcji w poziomie rozwoju. Fundusze UE pozwalają częściowo powstrzymać proces różnicowania regionów, ponieważ do województw uboższych kierowane są większe fundusze w przeliczeniu na mieszkańca. Istotne zatem wydaje się określenie zależności między napływem środków unijnych a wzrostem PKB, a także określenie charakteru procesu rozwoju regionalnego w kategoriach niwelowania różnic. W celu wspierania ożywienia gospodarczego Komisja Europejska wzywa państwa członkowskie do ścisłej współpracy

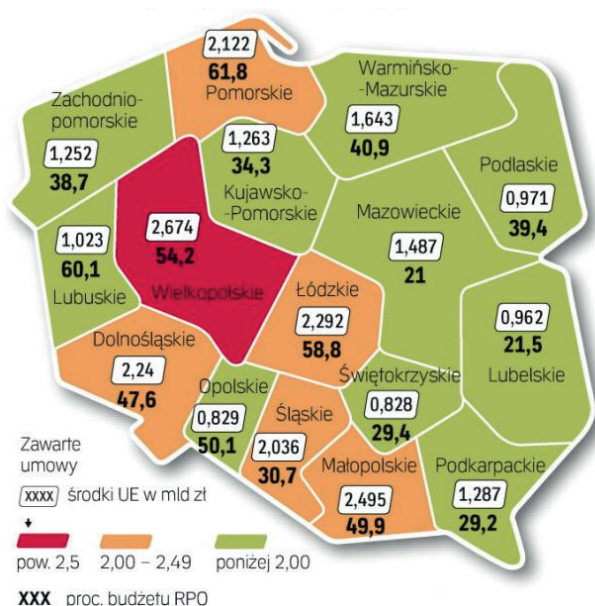
w dążeniu do: wykorzystania dalszych możliwości przeprogramowania funduszy strukturalnych w celu pobudzenia wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zwiększenia absorpcji środków z funduszy strukturalnych, aby ograniczyć ryzyko ich umorzenia oraz do zwiększenia synergii między unijnymi funduszami strukturalnymi i pożyczkami Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). (http://ec.europa.eu/commission_2010-2014)

Syntetyczna analiza wykorzystania funduszy unijnych w Polsce w latach 2004-2006 oraz w latach 2007-2013

Unia Europejska w ramach prowadzonej polityki spójności udostępniła Polsce duże środki na modernizację gospodarki oraz rozwój kapitału ludzkiego. W ramach programów operacyjnych na lata 2004-2006 oraz 2007-2013 UE przyznała Polsce odpowiednio: 12,8 mld EUR w pierwszym okresie (8,6 mld EUR z funduszy strukturalnych i 4,2 mld EUR z Funduszu Spójności) oraz 67,3 mld EUR w drugim. Wartość dostępnej alokacji na lata 2004-2006 stanowi 6 proc. wszystkich środków w ramach Polityki Spójności UE na lata 2000-2006 oraz blisko połowę przyznanych państwom, które przystąpiły do UE w 2004 r. W perspektywie finansowej 2007-2013 Polska z kwotą 67,3 mld EUR stała się największym beneficjentem funduszy unijnych spośród wszystkich państw członkowskich, (Budujemy Polskę, 2009 r.) Dla porównania, Hiszpania na lata 2007-2013 otrzymała 35,2 mld EUR, Włochy – 28,8 mld EUR, Czechy – 26,7 mld EUR, Niemcy – 26,3 mld EUR, Cypr – 640 mln EUR, Dania – 613 mln EUR, Luksemburg – 65 mln EUR. (Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006).

W latach 2004-2006 Polska otrzymała 54% środków przeznaczonych dla wszystkich krajów z funduszy strukturalnych.

W perspektywie finansowej 2007-2013 istotną zmianą w strukturze wdrażania funduszy strukturalnych było zastąpienie jednego programu operacyjnego rozwoju regionalnego, zarządzanego na szczeblu centralnym szesnastoma odrębnymi regionalnymi programami operacyjnymi. Są one zarządzane przez samorządy województw, których celem jest bardziej efektywne wykorzystanie funduszy UE przy uwzględnieniu specyfiki regionów. Wdrażanie regionalnych programów operacyjnych na lata 2007-2013 r., według stanu na marzec 2010 roku przedstawia Rys 1. Wartość wniosków o dotacje przekroczyła w tym czasie już łączną pulę dostępnych środków. Regiony podpisały umowy na prawie 40 proc. z dostępnych 64 miliardów złotych. Wielkopolska dość sprawnie rozdzielała, ale i wydawała unijne środki.

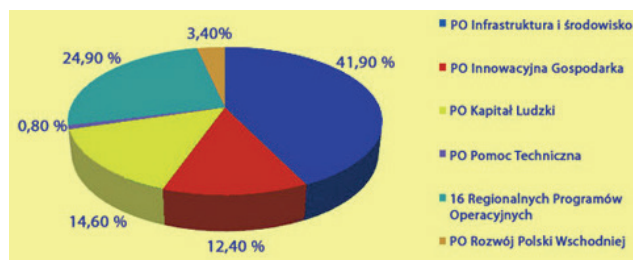

Rysunek. 1 Stan wdrażania regionalnych programów operacyjnych w latach 2007-2013

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, stan na 31 marca 2010 r.

W latach 2007-2011 polska gospodarka rozwijała się w wysokim tempie, generując najwyższe średnioroczne tempo wzrostu w całej Unii Europejskiej (4,3 proc. wobec 0,5 proc. w UE-27) i utrzymując się na ścieżce wzrostu gospodarczego nawet w kryzysowym dla wielu państw 2009 roku. Uniknięcie recesji w tym czasie udało się dzięki wykorzystaniu środków unijnych. Dystans pomiędzy Polską a średnią UE-27 mierzony PKB na mieszkańca wyraźnie zmalał w okresie 2007-2011 – o ponad 13 punktów procentowych. Tym samym, pod względem szybkości procesu równania do średniej unijnej w zakresie poziomu rozwoju gospodarczego, Polska znalazła się na pierwszym miejscu. (<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>)

Skala dostępnych środków finansowych UE na lata 2007-2013 jest nieporównywalnie większa od tych w okresie 2004-2006. Pomoc finansowa, która zostanie udzielona Polsce w tym okresie to największe wsparcie, jakie do tej pory jakiegokolwiek kraj członkowski otrzymał z budżetu unijnego. Przewidywalny podział tych środków w Polsce na poszczególne cele przedstawia rysunek 2.

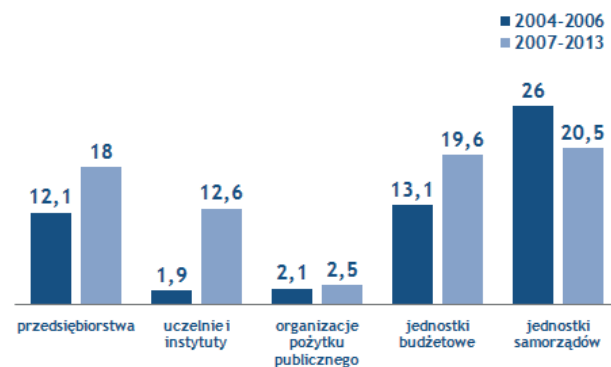

Rysunek 2. Procentowy podział środków unijnych dla Polski na lata 2007-2013

Źródło: <http://www.muw.pl/ue/nowa.asp>

Z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności do Polski w latach 2007-2013 może trafić nawet 67,3 miliarda euro. Aby te środki mogły być wykorzystane przez polskich beneficjentów, powstała Narodowa Strategia Spójności (NSS), która określa priorytety i zakres wykorzystania funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013. Łączny budżet NSS 2007-2013 to około 85,56 mld EUR.

Rysunek 3 pokazuje zestawienie dotacji z podziałem na grupy beneficjentów na lata 2004-2006 oraz 2009-2013. Okazuje się, że największe postępy w pozyskiwaniu funduszy UE poczyniły uczelnie i jednostki badawczo-naukowe. W latach 2004-2006 udało im się zdobyć niecałe 2 miliardy złotych wsparcia, zaś w latach 2007-2013 prawie 13 mld. Pozostałe grupy beneficjentów w latach 2007-2013, z wyjątkiem sektora samorządowego, także utrzymują swoją aktywność.

Rysunek 3. Wartość dofinansowania z UE (w miliardach złotych)

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2010 r.

Dane Komisji Europejskiej dotyczące wykorzystania funduszy unijnych na lata 2007-2013 pokazują, że Polska jest zdecydowanym liderem w ich wdrażaniu. Spośród wszystkich państw Unii Europejskiej Polska otrzymała największą kwotę funduszy. Wartość środków przekazanych przez Komisję Europejską wynosi prawie 16,5 mld euro. Na kolejnych miejscach plasują się Hiszpania i Niemcy, które uzyskały z Komisji Europejskiej kwoty ponad dwukrotnie mniejsze, bo odpowiednio 7,8 mld euro i 7,5 mld euro. Przewiduje się, że na lata 2014-2020 Polska otrzyma kolejną ogromną pulę środków – 73 mld euro w ramach polityki spójności.

Konkurencyjna pozycja województwa wielkopolskiego dzięki funduszom unijnym

Wielkopolska to region o silnych tradycjach gospodarności i przedsiębiorczości, cechujący się dużym potencjałem gospodarczym i ludzkim. Mogą stanowić one podstawę konkurencyjnego rozwoju oraz wysokiej pozycji wśród pozostałych regionów w Polsce.

Regionalna Strategia Innowacji podkreśla, że Wielkopolska powinna:

- wykorzystywać tradycję oraz współczesny potencjał intelektualny i gospodarczy, dla tworzenia innowacyjnych podstaw rozwoju,
- uznawać innowacje za główny czynnik regionalnego wzrostu gospodarczo-społecznego,
- tworzyć środowisko przyjazne innowacjom poprzez wspieranie:
- powstawania i rozwoju firm innowacyjnych,
- tworzenia nowoczesnych technologii w jednostkach sektora B+R i ich komercjalizacji,
- powstania płaszczyzny współpracy sektora nauki i edukacji z gospodarką,
- być zdolna konkurować z innymi regionami europejskimi. (Regionalna Strategia Innowacji, 2004.)

Dokument „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku” zakłada, że Wielkopolska ma być regionem zintegrowanym i konkurencyjnym. Należy jednak podkreślić, iż województwo jest bardzo zróżnicowane. Obok szybko i dynamicznie rozwijających się miast, zwłaszcza Poznania są gminy z utrudnionym dostępem do oświaty i rynku pracy. Analiza SWOT w ramach strategii pozwala wyselekcjonować czynniki wpływające na rozwój, które powinny być w województwie wielkopolskim wzmacniane poprzez długofalowe i systematyczne działania. Zwraca się uwagę m.in. na rozwój wewnętrznej infrastruktury transportowej czy wielopłaszczyznowy rozwój kapitału intelektualnego, poprzez podniesienie jakości oraz zakresu kształcenia na każdym poziomie edukacji.

W latach 2007-2015 do województwa wielkopolskiego trafi 2 943,32 mln euro w ramach działań objętych Strategią Rozwoju Kraju 2007-15. Wartość dofinansowania unijnego, obejmująca środki w ramach Narodowej Strategii Spójności oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, szacowana jest na 2 315,14 mln euro. Udział środków krajowych szacowany jest na kwotę 628,18 mln euro. Opisane dane przedstawia Tabela 1.

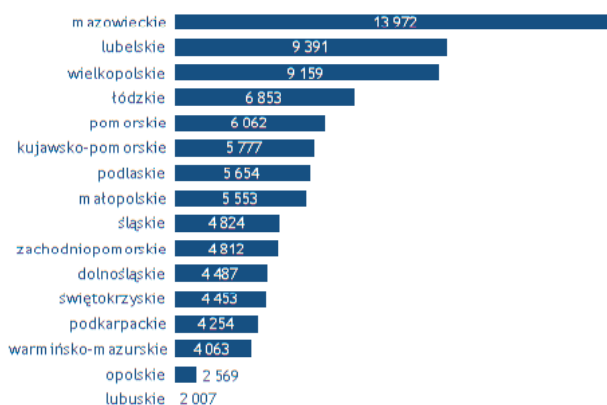
Tabela 1. Środki na inwestycje współfinansowane z funduszy unijnych dla województwa wielkopolskiego w Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015

Program Operacyjny	Fundusze unijne (mln euro)	Wkład krajowy (mln euro)	OGÓŁEM
Regionalny Program Operacyjny	1 272,79	367,01	1 639,80
PO Kapitał Ludzki	515,04	90,89	605,93
ŁĄCZNIE	1 787,83	457,90	2 245,73
PROW	527,31	170,28	697,59
RAZEM	2 315,14	628,18	2 943,32

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Fundusze unijne dla województwa wielkopolskiego w latach 2007-2015, str. 1

Dzięki środkom unijnym w Wielkopolsce udało się m.in. przeprowadzić inwestycje w rozwój wyższych uczelni, zostały zbudowane oraz wyremontowane dziesiątki kilometrów dróg, powstały nowe mosty i wiadukty. Wybudowane nowoczesne oczyszczalnie ścieków w znacznym stopniu polepszą standard życia mieszkańców. To tylko kilka wymienionych przedsięwzięć, dzięki którym województwo wielkopolskie jest miejscem bardziej atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów i turystów.

Podstawowym celem Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013 jest wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia. Cel ten ma być osiągnięty dzięki realizacji kilku celów szczegółowych: poprawa warunków inwestowania, wzrost aktywności zawodowej mieszkańców oraz wzrost udziału wiedzy i innowacji w gospodarce regionu. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w 2009 roku dokonało oceny regionów pod względem liczby zdobytych dotacji. Województwo wielkopolskie znalazło się w czołówce, zaraz po województwach mazowieckim i lubelskim.

Rysunek 4. Ranking województw według liczby uzyskanych dotacji

Źródło: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2009 r.

Warto zwrócić uwagę, że Wielkopolska to jeden z czterech polskich regionów, które w okresie 2007–2013 wdrażają jednocześnie dwie unijne inicjatywy: Jeremie i Jessica. Wielkopolska jest liderem we wdrażaniu pożyczek na inwestycje. Przedsiębiorcy podpisali ponad 3,5 tys. umów na poręczenia i pożyczki za łączną kwotę ponad 443 mln zł, z czego blisko 342 mln zł pochodzi z Jeremie. Do końca 2015 r. takie wsparcie uzyska 7 tys. firm, a na ten cel zostało przeznaczonych aż 501 mln zł.¹ Wielkopolska, jako pierwsza w Polsce przekazała pieniądze bezpośrednio przedsiębiorcom, którzy mogą pożyczać pieniądze m. in. na zakup nieruchomości, maszyn i urządzeń oraz kredyty obrotowe. Co więcej to właśnie w województwie

¹ Wywiad z Marszałkiem województwa wielkopolskiego - Markiem Woźniakiem na www.portalsamorzadowy.pl, 2011 r.

wielkopolskim udało się wypracować bardzo efektywną dźwignię finansową. Tylko do końca pierwszego kwartału 2012 roku pożyczki i poręczenia z Jeremie o wartości 130 mln zł wygenerowały 250 mln zł dodatkowych środków. W efekcie firmy otrzymały 380 mln zł na swą działalność².

Wielkopolska była pierwszym regionem Unii Europejskiej, który rozpoczął realizację inicjatywy Jessica. Dzięki niej możliwe jest wykorzystanie części środków unijnych z funduszy strukturalnych w postaci zwrotnych inwestycji na projekty dotyczące trwałego rozwoju obszarów miejskich. Z tej inicjatywy korzystają cztery województwa: Wielkopolskie, Śląskie, Pomorskie i Zachodniopomorskie. Wielkopolska z kwotą 66 mln Euro wyrasta na region najszybciej korzystający z tej inicjatywy.

Podsumowanie

Postępujący proces globalizacji stawia nowe wyzwania przed wszystkimi regionami. Fundusze unijne są zarówno konkretnym wyrazem solidarności, jak i jedną z najważniejszych sił napędowych ożywienia gospodarczego i konwergencji. Wraz z współfinansowaniem zapewnianym przez państwa członkowskie fundusze UE stanowią bardzo istotną część inwestycji publicznych w Europie – w szeregu państw członkowskich jest to ponad połowa wszystkich inwestycji publicznych. W czasach, gdy konieczne jest przeprowadzenie konsolidacji fiskalnej, fundusze unijne przyczyniają się zatem w znacznej mierze do przyszłego dobrobytu Europy oraz do osiągnięcia wspólnych celów określonych w strategii „Europa 2020”.

Polska jest największym beneficjentem polityki spójności spośród nowych krajów UE, stąd podlega szczególnie uważnej obserwacji. Wielkopolska dzięki możliwości korzystania ze środków pochodzących z Unii Europejskiej realizuje wiele zadań, które służą poprawie jakości życia i przyczyniają się do rozwoju intelektualnego jej mieszkańców. Województwo wielkopolskie ma wpływ na realizowany kształt europejskiej polityki spójności i jej roli w perspektywie 2014 – 2020. Można przypuszczać, że w przypadku braku tych środków, znaczna część projektów nie byłaby zrealizowana, a niektóre z nich byłyby podjęte o wiele później.

Adres do korespondencji:

mgr Magda Wojdyła-Bednarczyk

Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu

ul. Elizy Orzeszkowej 1, Poznań 60-778, Polska

e-mail: magda.wojdyła-bednarczyk@gazeta.pl

Literatura:

1. Budujemy Polskę. Bilans wykorzystania funduszy UE. 2 Forum Funduszy europejskich, Warszawa 2009 r.
2. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Fundusze unijne dla województwa wielkopolskiego w latach 2007-2015,
3. Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006. Efekty. Warszawa 2009 r.
4. Porter Michael, Porter o konkurencji, PWE, Warszawa 2001, s. 206-209,
5. Regionalne Strategie Innowacji, Poznań, styczeń 2004
6. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rozwój regionalny w Polsce. Raport 2009, Warszawa 2009, s. 23

Strony internetowe:

1. <http://www.mrr.gov.pl/>
2. <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>
3. http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/speeches-statements/pdf/council-201206/struc_pl.pdf
4. www.funduszeuropejskie.gov.pl
5. <http://www.muw.pl/ue/nowa.asp>
6. www.mrr.gov.pl/aktualnosci/fundusze_europejskie_2007_2013/Strony/Polska_na_tle_UE_wykorzystanie_funduszy_15022011.aspx

---

² Wywiad z dyrektorem Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego- Radosławem Krawczyńskim na <http://www.ekonomia.rp.pl>, 2012 r.

THE IMPACT OF EUROPEAN FUNDS ON COMPETITIVENESS OF WIELKOPOLSKIE VOIVODESHIP

Magda Wojdyła-Bednarczyk

High School of Security

Summary: The competitiveness of the Wielkopolskie Voivodeship is the ability to adapt to changing challenges and economic, social and environmental tasks. It is also creating new conditions for the development, which help to maintain or strengthen the position of the region on a national and international level. The task of the present paper is to determine the European fund impact on the development of Wielkopolskie Voivodeship. The funds from this source are used, among others, to support the Polish science, access to modern Information and Communication Technologies, and more effective protection of the environment. Thanks to the EU one can talk about the development of a significant number of Wielkopolska companies and strengthening their position on the international markets.

Key words: competitiveness of the region, competitive position, Wielkopolskie Voivodeship, European funds

Introduction

Polish accession to the European Union brought fundamental change in the prospect of development. Along with it, the target horizon of necessary changes and achieving goals were also changed. Due to the integration, the new and applicable instruments emerged. The impact of the use of European funds can be observed both at the national and regional levels. In Wielkopolskie Voivodeship, well invested European funds beneficially affect the growth rate of gross domestic product (GDP), increase the competitiveness of the region, as well as help create new jobs. Their availability enabled the realization of a number of investments in community facilities or transport infrastructure. The use of funds also affects the region to ameliorate the effects of the global financial and economic crisis.

The purpose of this study is:

- the impact of European funds on economic competitiveness
- carrying out synthetic analysis of the use of EU funds in Poland in 2004-2006 and in 2007-2013;
- showing the benefits of EU support for the competitive position of the Wielkopolska voivodeship.

The impact of European funds on economic competitiveness

The aim of the regional policy is to reduce economic disparities within EU regions and their residents. Majority of EU funds are distributed among regions in worse social and economic situation. In fact, the purpose of this policy is accelerating the development of lagging regions, thus it increases competitiveness. Along with co-funding provided by the Member States, European funds are an essential part of public investment in Europe. In many Member States it is more than half of all public investment.

The basic strategic document defining the aims and priorities of Polish socio-economic development of Poland and conditions which can ensure it, is National Development Strategy 2007-2015. This document is the basic premise for the National Cohesion Strategy, the National Strategic Plan for Rural Development and Fisheries Development Strategy and operational programs. The Regional Operational Programmes (<http://www.mrr.gov.pl>) play an important role in the regional development.

The ability of regions to compete and long-term development depends on the available material and immaterial resources. The resources which determine economic development and competitiveness of Poland, and consequently the Wielkopolska region are:

- **human and social capital** - characterized by , among others: the age structure of the population, the size and quality of labor resources, adjusting employees' skills to employers' needs, cooperation and linkage between local and regional entities,
- **knowledge and innovation** - which are the basis of the economy based on knowledge, and the information society;
- **fixed and financial capital** described by the level and structure, availability of financing; foreign direct investment,
- **material resources** - in the form of proper land use and spatial order in techno – economic infrastructure and community facilities, as well as environmental protection (Ministry of Regional Development 2009, p. 23)

Low position of Poland in the rankings of the most competitive economies in the world indicates the need to increase the competitiveness of the Polish economy. One of the well-known Global Competitiveness Report measuring medium-term prospects for economic development, places Poland on 41st position among 139 countries in the world. According to this ranking, Pol-

ish position has not improved for many years. It takes into account macroeconomic conditions of the country, the quality of public institutions and technological advancement.

The ability to improve the competitive position lies in the efficient use of EU funds. They have significant impact on economic growth, investment activity and the labor market in Poland. Thanks to them, GDP growth is accelerated resulting in reduction of distance between Poland and highly developed economies of the European Union. These funds also cause a noticeable increased employment and decreased unemployment. This is not only due to amount of funds to be used, but also to the accumulation of the effects of the following programs implementation. It should be noted that the greatest impact of cohesion policy on Polish socio-economic key indicators is expected in 2013-2015.

Development of Poland varies regionally. Diversified growth of regions contribute to the further deepening of regional disparities. EU funds partially allow to stop the process of differentiation of regions because the poorer voivodeships receive more funds per capita. Therefore, it seems essential to determine the relationship between the inflow of EU funds and GDP growth and to determine the nature of the process of regional development in terms of reducing disparities. In order to support the economic revival the European Commission calls on Member States to cooperate closely in an effort to: further the possibility of reprogramming the use of structural funds to boost economic growth and employment, increase the absorption of structural funds, to reduce the risk of their redemption and to increase synergies between the structural EU funds and loans from the European Investment Bank (EIB). (http://ec.europa.eu/commission_2010-2014).

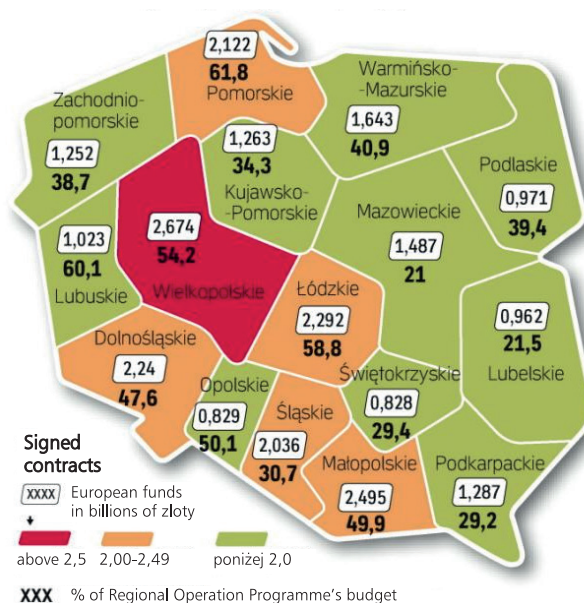
Synthetic analysis of the use of EU funds in Poland in 2004-2006 and in 2007-2013

The European Union in the framework of cohesion policy has provided large sums of money for Poland in order to modernize the economy and human capital development. The operational programs for 2004-2006 and 2007-2013 granted Poland respectively: 12.8 billion EUR in the first period (8.6 billion EUR from the Structural Funds and 4.2 billion EUR from Cohesion Fund) 67.3 billion in the second period. The value of the available allocation for 2004-2006 is 6 percent of all funds under the EU Cohesion Policy for 2000-2006, and nearly half allocated to states which joined the EU in 2004. In 2007 – 2013, the financial perspective of Poland with the amount of 67.3 billion EUR was the largest beneficiary of EU funds among all Member States (We Build Poland, 2009). For compar-

ison, in 2007 - 2013 Spain received 35.2 billion EUR, Italy - 28.8 billion EUR, Czech Republic - 26.7 billion EUR, Germany - 26.3 billion EUR, Cyprus - 640 million EUR, Denmark - 613 million EUR, Luxembourg - 65 million EUR (National Development Plan 2004-2006).

In 2004-2006, Poland received 54% of funds allocated for all the countries of the Structural Funds

In 2007-2013 the financial perspective, a significant change in the structure of the implementation of the Structural Funds was to replace one operational program for regional development, managed at the central level by sixteen separate regional operational programs. They are managed by the regional governments, aiming at more efficient use of EU funds and taking into account the specificities of the regions. The implementation of the regional operational programs for 2007-2013, as of March 2010, is shown in Figure 1. Value of grant applications exceeded at this time total number of available funds. Regions signed a contract for almost 40 % of available 64 billion PLN. Generally, Wielkopolska region distributed funds efficiently and spent EU funds.

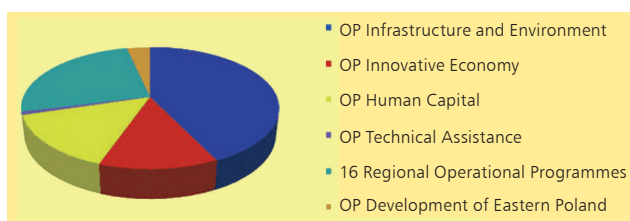
Figure 1. State of implementation of the regional operational programs in 2007-2013

Source: Ministry of Regional Development, as of March 31, 2010

In the years 2007-2011 the Polish economy had a high growth rate, generating the highest average annual growth rate in the EU (4.3 per cent compared to 0.5 per cent in the EU-27) and staying in the path of economic growth even in the crisis for many states in 2009. Avoiding a recession at this time was possible thanks to the use of EU funds. The distance between Poland and EU-27, average GDP per capita, decreased markedly in the period 2007 to 2011 - by more than

13 percentage points. Thus, in terms of the process rate equation to the EU average in the level of economic growth, Poland was on the first place (<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl>).

The scale of available EU funds for 2007-2013 is incomparably greater than those in the period 2004-2006. The financial assistance to be granted to Poland in this period is the biggest support that any state has ever received from the EU budget. Predictable distribution of these funds in Poland for particular objectives is presented in Figure 2.

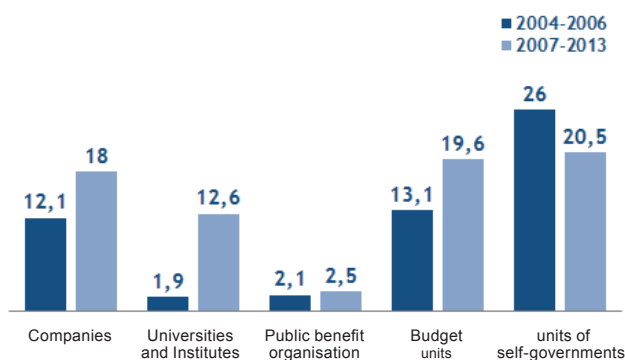

Figure 2. Percentage distribution of EU funds for the 2007-2013 Polish

Source: <http://www.muw.pl/ue/nowa.asp>

From the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund Poland could get even 67.3 billion EUR in 2007 – 2013. In order to use these funds, National Cohesion Strategy was established, which defines the priorities and scope of the use of Structural Funds and the Cohesion Fund under the Community budget for 2007-2013. The total budget for NSS 2007-2013 is approximately 85.56 billion EUR.

Figure 3 shows a summary of the grant divided into groups of beneficiaries for the years 2004-2006 and 2009-2013. It turns out that universities scientific research units made the largest progress in obtaining EU funds. In 2004-2006, they managed to get almost 2 billion PLN of financial support, while in 2007-2013 it was nearly 13 billion PLN. Other groups of beneficiaries in 2007-2013, with the exception of local government, also maintain their activity.

Figure 3. Value of additional financing from EU (in billions of zlotys)

Source: Ministry of Regional Development, 2010

European Council's data concerning use of European funds in 2007-2013 shows that Poland is an unquestionable leader in implementing funds. Poland received the highest amount of funds of all EU Countries. The value of funds granted by European Council is almost 16,5 billion euro. Spain and Germany are on second and third places, with almost two times smaller amounts granted by European Council - 7,8 billions euro, and 7,5 billion euro. It is expected that in 2014-2020 Poland will receive another huge amount of funds - 73 billion euro as part of cohesion policy.

Competitive position of Wielkopolskie voivodeship with help of European funds

Wielkopolska is a region of strong economic and entrepreneurship traditions, and of great economic and human potential. They can be the basis of competitive development and high position among other regions of Poland. Regional Strategy of Innovations emphasizes that Wielkopolska should:

- use tradition and modern intellectual and economic potential for creation of innovative basis of development,
- treat innovations as the main factor of regional economic-social growth,
- create innovations-friendly environment by supporting:
- establishment and development of innovative companies,
- creating modern technologies in units of research-development sector, and their popularization,
- establishing cooperation between education/science sector and economy,
- be able to compete with other regions of Europe. (Regional Strategy of Innovations, 2004,)

"Strategy of Wielkopolskie voivodeship development until 2020" document assumes that Wielkopolska is to be an integrated and competitive region. However, it has to be emphasised that the voivodeship is considerably diverse. There are rapidly developing cities, especially Poznań, as well as communes with limited access to education and labour market. SWOT analysis as part of the strategy allows pointing factors which influence development; in Wielkopolskie voivodeship, the factors should be strengthened by systematic and long-term actions. A lot of attention is devoted to, for example, development of internal transport infrastructure, or multi-layered development of intellectual capital by increasing quality and scope of education on all levels.

In 2007-2015, the voivodeship will receive 2 943,32 billion euro as part of Strategy of State Development 2007-15 actions. The value of the European additional financing, which include funds as part of National Strategy of Cohesion, and Rural Development Programme, is estimated at approximately 2 315,14 billion euro. State funds share is estimated at approximately 628,18 billion euro. Table 1 presents discussed data.

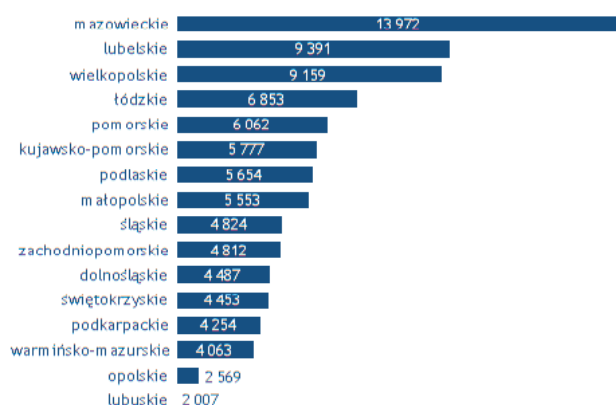
Table 1. Funds for investments co-financed from the European funds for Wielkopolskie voivodeship as part of Strategy of State Development 2007-2015

Operation Programme	European funds (in millions of euro)	State contribution	TOTAL
Regional Operation Programme	1 272,79	367,01	1 639,80
Operation Programme Human Capital	515,04	90,89	605,93
TOTAL	1 787,83	457,90	2 245,73
Rural development programme	527,31	170,28	697,59
TOTAL	2 315,14	628,18	2 943,32

Source: Ministry of Regional Development, the European funds for Wielkopolskie voivodeship on 2007-2015, page 1

Thanks to the European funds, Wielkopolska was able to, for instance, invest into the development of universities, build and renovate many kilometres of roads, build new bridges and viaducts. Modern sewage treatment plants considerably improve living standards of inhabitants. These are just few mentioned enterprises, which make Wielkopolskie voivodeship more attractive for inhabitants, investors, and tourists.

The main goal of Wielkopolski Regional Operation Programme in 2007-2013 is to improve development potential of Wielkopolska in order to increase competitiveness and employment. The goal is to be achieved due to implementation of few particular goals: improvement of investment conditions, growth of professional activity of inhabitants, and growth of participation of knowledge and innovations in region's economy. In 2009, Ministry of Regional Development assessed regions in respect of the number of received subsidies. Wielkopolskie voivodeship was in the lead, along with Mazowieckie and Lubelskie voivodeships, which were higher on the list.

Figure 4. Ranking of voivodeships in respect of received subsidies

Source: Ministry of Regional Development, 2009

It is worth mentioning that Wielkopolska is one of four Polish regions which, in 2007-2013, implement two European initiatives at once: Jeremie and Jessica. Wielkopolska is the leader in implementing loans for investments. Entrepreneurs signed over 3,5 thousands of contracts of guarantee and loans for total amount of 443 million zlotys, from which approx. 342 million zlotys are from Jeremie. Until the end of 2015, such support will be granted to 7000 companies, and there is 501 million zlotys allocated for this action. Wielkopolska, as first in Poland, allocated the money directly to entrepreneurs, who are able to borrow money for, for instance, purchasing real estates, machines and devices, and working capital credits. Moreover, wielkopolskie voivodeship succeeded in developing very effective financial leverage. Only until the end of the first quarter of 2012, loans and guarantees from Jeremie of value of 130 million zlotys generated 250 million zlotys of additional funds. Thus, companies received 380 million zlotys for their activities.

Wielkopolska was the first EU region which started to implement Jessica initiative. Thanks to it, it is possible to use part of the European funds from structural funds as returnable investments for projects concerning permanent development of rural areas. This initiative is used by four voivodeships: Wielkopolskie, Śląskie, Pomorskie, and Zachodniopomorskie. Wielkopolska, with 66 million euro, is the first region to benefit from the initiative so quickly.

Conclusion

Ongoing process of globalisation brings new challenges to all regions. European funds are particular kind of solidarity, as well as one of the most important forces of stimulation of economic and convergence growth. Together with co-financing provided by EU members, European funds are crucial part of Europe's public investments - it is more than a half of all EU members' public investments. In times, where it is necessary to conduct a fiscal consolidation, European funds contribute significantly to future prosperity of Europe, as well as to attaining common goals described in "Europe 2020" strategy.

Poland is the greatest benefactor of Coherence Policy of all EU Countries. Therefore, it draws much attention. Wielkopolska, thanks to the possibility of use of European funds, implements many tasks, which aim at improving the quality of life, and contribute to the intellectual development of its inhabitants. Wielkopolskie voivodeship has an influence on shaping the European policy of cohesion and its role in 2014-2020 perspective. It can be assumed that in case of lack of the funds, most of projects would not have been implemented, and some of them would have been started much later.

References:

1. Budujemy Polskę. Bilans wykorzystania funduszy UE. 2 Forum Funduszy europejskich, Warszawa 2009 r.
2. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Fundusze unijne dla województwa wielkopolskiego w latach 2007-2015,
3. Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006. Efekty. Warszawa 2009 r.
4. Porter Michael, Porter o konkurencji, PWE, Warszawa 2001, s. 206-209,
5. Regionalne Strategie Innowacji, Poznań, styczeń 2004
6. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Rozwój regionalny w Polsce. Raport 2009, Warszawa 2009, s. 23

Web sites:

1. <http://www.mrr.gov.pl/>
2. <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>
3. http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/speeches-statements/pdf/council-201206/struc_pl.pdf
4. www.funduszeuropejskie.gov.pl
5. <http://www.muw.pl/ue/nowa.asp>
6. www.mrr.gov.pl/aktualnosci/fundusze_europejskie_2007_2013/Strony/Polska_na_tle_UE_wykorzystanie_funduszy_15022011.aspx

---

Address for correspondence:

mgr Magda Wojdyła-Bednarczyk
High School of Security
Elizy Orzeszkowej St. 1, Poznań 60-778, Poland
e-mail: magda.wojdyla-bednarczyk@gazeta.pl